joforum73 2008. 02. 27. 23:10 Page 37

Gazdasági kamarák működése és a vállalatfejlesztésben játszott szerepe Guyanában

SZILÁGYINÉ FÜLÖP ERIKA

A fejlett piacgazdaságban működő gazdasági kamarák, a „köztes szféra" meghatározó intézményei kielégítik a piacgazdaság hatékony működése érdekében rá háruló funkciókat: a mikroszféra és a makroszféra közötti információáramlás biztosítása mellett mindkét szféra kiszolgálásában részt vesznek. Az alapvető ágazati érdekképviseleti tevékenységük mellett széles körű szolgáltatásokat nyújtanak tagjaik számára: információterjesztés, a vállalkozói elvárások és vélemények összegyűjtése, közvetítése különböző közgazdasági, közigazgatási fórumok, illetve nemzetközi hálózataikon keresztül külföldi országok felé.

Mivel a cikk középpontjában álló Guyana – az előzőekkel mintegy kontrasztban állva – a világ legszegényebb országai közé tartozik, gazdasági kamaráinak elsődleges feladata egyelőre a megerősödés és az infrastrukturális beruházások megvalósítása. Ezt követően nyílik lehetőségük a lokális piacok fejlesztésére, a gazdaság- és vállalkozásfejlesztésben meghatározó szerep betöltésére.

1. A guyanai gazdasági környezet

Guyana a dél-amerikai kontinens északi részén fekszik, lakossága 765 ezer fő, területe 215 ezer négyzetkilométer, fővárosa, Georgetown, 170 ezer lakosú. Az ország közigazgatási szempontból tíz régióra tagolható. Hivatalos pénzneme a guyanai dollár (G$), melynek 1000 egysége 906 Ft-ot ér.

Az egykori brit gyarmat, mely függetlenségét 1966-ban szerezte meg, a földrész egyik legfejletlenebb országa. Ez az elmaradottság demográfiai és gazdasági mutatókkal is szemléltethető. (lásd 1. táblázat)

1. táblázat. Guyana számokban

Mutatószám	2000	2005
Várható élettartam (év)	61,8	64,3
Csecsemőhalandóság (1000 élve születésre)	52	47
5 éven aluli gyermekek halálozási rátája (1000 gyermekre)	70	63
GNP/fő (US $)	880	1020
GDP növekedés (előző év százalékában)	-1,4	-2,2
Infláció (előző év százalékában)	6,6	4,1
Munkanélküliség (százalék)	9,1	…

Forrás: A Világbank statisztikai adatbázisa, www.worldbank.org

joforum73 2008. 02. 27. 23:10 Page 38

Nemzetközi szervezeti tagságai közül gazdasági szempontból legfontosabb szerepe a CARICOM (Caribbiean Community and Common Market) tagságnak van, hiszen ennek révén 14 karibi országgal alkot szabadkereskedelmi övezetet.

A gazdaság szerkezete Guyanában

Az 1980-as évek végéig döntően az állami tulajdon volt meghatározó, a gazdaságot az erőteljes központosítás jellemezte. 1990-től kezdődött meg a magánosítás, ekkor kezdett megnőni a vállalati szektor szerepe a gazdaságon belül.

A guyanai magánszektor szerkezete sajátos abból a szempontból, hogy más országokhoz viszonyítva kevesebb nagyvállalat van, a kis és közepes méretű vállalatok pedig kisebbek a többi országban megszokottnál. A Guyanai Kisvállalati Szövetség (Guyana Small Business Association) meghatározásai alapján a 2. táblázatban részletezett ismérvek alapján lehet osztályozni a kkv-at.

Tevékenységi körüket tekintve a kkv-k az alábbi nemzetgazdasági ágakban, ágazatokban képviselnek jelentős szerepet: mezőgazdaság, mezőgazdaságra települt feldolgozóipar, bőrfeldolgozás, fakitermelés, nád-bútorgyártás, bányászat, halászat, ruházati ipar, turizmus-vendéglátás és kézműipar (pl.: függőágy-készítés, kosárfonás). A nagyvállalatok elsősorban külföldi tulajdonban lévő szolgáltató vállalkozások (pl. kereskedelmi, pénzügyi szolgáltatók) vagy korábban állami tulajdonban lévő, de privatizált termelővállalatok (pl. mezőgazdasági vagy bányavállalatok).

2. táblázat. Vállalatok osztályozása méret szerint

	Mikro-	Kis-	Középvállalkozás
Alkalmazottak száma	1–5	6–25	26–50
Gépek, berendezések, eszközök	< 15 000 USD	15 001–50 000 USD	50 001–250 000 USD
Hiteligény	< 5 000 USD	> 5 000 USD	Nincs limit
Árbevétel	< 15 000 USD	15 001–125 000 USD	125 001–1 000 000 USD

Forrás: http://www.gtisproject.com/downloads/Micro%20&%20Small%20Enterprise%20Subsectors%202000.pdf

2. Gazdasági kamarák Guyanában

Mint már a gazdasági környezet bemutatásánál is említettem, az ország tíz régióból áll. Ez a közigazgatási szerkezet részben meghatározza a gazdasági kamarák működését is, hiszen azok tevékenysége általában egy-egy régióra korlátozódik, bár nincs minden régióban kamara.

joforum73 2008. 02. 27. 23:10 Page 39

A legrégebbi múltra visszatekintő és egyben legjelentősebb kamara a Georgetowni Kereskedelmi és Ipar Kamara (IV[1]. régió). Mindenképp meg kell még említeni továbbá a Berbice régióban működő Kereskedelmi és Fejlesztési Kamarát (VI. régió), valamint a lindeni (X. régió), az essequiboi (III. régió), a rupununi (IX. régió) és a felső corentynei (VI. régió) kamarákat.

2.1. Georgetowni Kereskedelmi és Ipar Kamara

A kamara 1889 óta működik, a legrégebbi és a legjelentősebb Guyanában, tevékenysége sok esetben túlnő a georgetowni régión.

Az 1980-as évek szocialista gazdasági rendszere erősen korlátozta mind a kamara, mind a magánszféra működését. Ebben a felfogásban a 90-es évek elején következett be változás, amikor is a világ vezető országainak példáját követve és a globalizáció kihívásainak megfelelően a magánszektor fejlesztésében látták a növekedés zálogát, a privátszféra erősítését tartották és tartják ma is a növekedés motorjának. Ez a szemléletváltás kedvezett a kamara működésének is, amely immár elsődleges feladatának tekinti a kreatív és innovatív megoldások kidolgozását és elterjesztését tagjai között.

A kamara vállalkozásfejlesztésben játszott szerepe nagyon sokrétű és összetett, működésének számos eredménye van. Ezek a következők:

– Képzés: A kamara felismerte, hogy a gazdasági fejlődés megalapozásához magasan kvalifikált vezetőkre van szükség. Állami és vállalati vezetők részére szerveznek különféle vezetői tréningeket, melyek keretében a résztvevők magas szintű menedzseri készségeket sajátítanak el, így hatékonyabb vezetőkké válnak. A program az ILO és az UWI[2] Business Institute támogatását is élvezi.

– Gazdasági képzés: A kamara 1996 óta folyamatosan törekszik a felsőoktatási gazdasági képzések és a vállalati igények összehangolására, valamint a szervezetek együttműködésének megteremtésére.

– Társadalmi tudatosság: A kamara aktívan szerepel a sajtóban, hagnsúlyozza a vállalkozások fontosságát, valamint egy TV-műsora is van, melyben aktuális üzleti problémákra keresnek vita keretében megoldást.

– Harc a gazdasági bűncselekmények ellen: A kamara aktívan fellépett a guyanai üzleti életet veszélyeztető bűncselekmények ellen, valamint tagjainak konferenciákat szervezett, melyek a bűncselekmények megelőzését segítik.

– Hálózatépítés: A kamara jó kapcsolatot igyekszik kiépíteni a környező országok ka-

[1] Az 1. mellékletben szereplő térképen láthatók Guyana régiói.

[2] University of West Indies.

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 40

maráival, valamint tagja több nemzetközi kamarának is. Tagjai ezáltal információhoz és gyakorlati segítséghez juthatnak a nemzetközi kereskedelmet illetően.

2.2. Berbicei Kereskedelmi és Fejlesztési Kamara (BCCDA)

A kamarát new amsterdami vállalkozók alapították 1932-ben nonprofit szervezetként. Jelenlegi 40 tagja változatos iparágakat képvisel: van köztük pénzügyi szolgáltató, kiskereskedelmi vállalkozás, termelővállalat, erdőgazdaság, fűrészüzem, bútorgyár, bányát üzemeltető cég, telekommunikációs szolgáltató, étterem és szálloda is.

Maga a régió erősen agrárjellegű, családi gazdaságok dominálnak benne. A magas munkanélküliség miatt mind a képzett (elsősorban fizikai munkára alkalmas), mind a képzetlen munkaerőből nagy kínálat áll rendelkezésre.

A kamara küldetésének tekinti a vállalkozások támogatását, a lakosság ösztönzését vállalkozás alapítására, valamint a teljes foglalkoztatottság elérését. Továbbá missziója tagjai hatékony működésének elősegítése.

A misszió megvalósítását 4 célon keresztül kívánják elérni, éspedig:

– a kamarát dinamikusabbá és a vállalkozások számára vonzóbbá kell tenni;

– befektetőket hozni Berbicébe;

– kormányzati támogatást és központi pénzügyi forrásokat szerezni a Kamarának és a Berbicei régiónak;

– szövetséget teremteni az üzleti szféra, a kormányzat, a munkavállalók és más érdekcsoportok között.

A célok megvalósítására részletes akciótervet dolgoztak ki, melyek további részcélokat tartalmaznak.

2.3. Essequiboi Kereskedelmi és Iparkamara (ECCI)

Az essequiboi régiót Guyana „Csipkerózsika”-vidékének hívják, mivel gazdaságilag az egyik legelmaradottabb terület. Lakossága mindössze 60 000 fő, a munkanélküliség pedig 40 és 50% között ingadozik, a mezőgazdasági termelés idényjellegének következtében.

A nagy kiterjedésű műveletlen, de ugyanakkor termékeny földterületek elsődlegesen a mezőgazdasági tevékenységnek kedveznek. Nagy számban áll rendelkezésre fiatal, de képzetlen munkaerő. A térség vállalkozásai többnyire a mezőgazdaságban és a feldolgozóiparban tevékenykednek.

A kamara misszióját három pontban fogalmazza meg:

– stabil gazdasági növekedés elősegítése a régió egészében,

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 41

– törekedni a társadalom kulturális és szociális fejlesztésére,

– a feladatokat minél nagyobb szakértelemmel és tisztességgel végezni.

Az ECCI tevékenységei között első helyen a képzést érdemes megemlíteni: a térség gazdasági fejlődését csak képzett munkaerőre lehet alapozni, ezért elengedhetetlen a szakképzés fejlesztése.

A kamara céljának tekinti tagságának bővítését, valamint hogy elérhető pénzügyi források álljanak a vállalkozások rendelkezésére. A versenyképesség növelését a magas színvonalú technológia alkalmazásától remélik. Támogatnak minden új beruházót, de különösen szívesen fogadottak azok a befektetők, akik új, a régióban addig még jelen nem lévő ágazatokba fektetik tőkéjüket.

2.4. Lindeni Ipar, Kereskedelmi és Fejlesztési Kamara (LCICD)

A lindeni régió meghatározója az 1925 óta folyó bauxitbányászat. A terület Guyana belső, óceántól távol eső részén fekszik. Központja Linden, lakosainak száma 50 ezer fő körül van.

A kamarát 1962-ben alapították, jelenleg 25 tagja van. Tevékenységüket tekintve a tagok változatos képet mutatnak: van köztük szálloda, kiskereskedelmi üzlet, bánya, fűrészüzem és bútorgyár, de többségben vannak a mezőgazdasági üzemek.

Az LCICD missziója két elérendő célt fogalmaz meg: növelni a társadalom és a gazdaság jólétét, valamint a kooperáció és a kölcsönös segítség jegyében működni. A misszió megvalósítását a kamara 5 részcélon keresztül tartja megvalósíthatónak, ezek a következők:

– magának a kamarának mint intézménynek a megerősítése,

– beruházók Lindenbe hozatala,

– közúti összeköttetés megvalósítása Brazíliával,

– erős partneri viszony kiépítése más magánszektorban érdekelt szervezetekkel (többek között más kamarákkal) Guyana-szerte,

– működő kapcsolat kiépítése a médiával.

2.5. Rupununi Kereskedelmi és Ipar Kamara (RCCI)

A régió stratégiai fekvésű, hiszen az angol nyelvű világ egyik szárazföldi kapuja a MERCOSUR térségre és ezzel együtt 230 millió fogyasztóra. Kiemelt fontosságú a terület az ország szempontjából is, hiszen Brazília egymagában sokkal nagyobb piac, mint a CARICOM 14 tagállam együttesen. Turisztikai szempontból is nagy a régió potenciálja, hiszen szép vidéken fekszik, és egyedi növény- és állatvilága van.

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 42

A helyi gazdasági kamara megalapítását is Brazília közelsége indokolta. Ma az RCCI-nek 30 tagja van, köztük mezőgazdasági, feldolgozóipari és idegenforgalmi vállalkozások. A többi kamarához hasonlóan, a misszió az RCCI esetében is a társadalom és a gazdaság jólétének a növelése, valamint a kamarának mint szervezetnek az erősítése. A misszió megvalósításának eszközei is hasonlóak más kamarákéhoz, a különbség talán abból adódik, hogy a régió alacsonyabb népsűrűségű, az infrastruktúra kevésbé kiépült.

A célok:

– a termőföld használatának szabályozása és a természeti környezet védelme,
– a Lethem (a régióközpont) – Georgetown autópálya megépítése,
– a mezőgazdaság és a farmgazdálkodás „újraélesztése”,
– befektetők csábítása a régióba,
– a természet szépségének megőrzése turisztikai célokra,
– üzleti és kormányzati kapcsolatok kiépítése és erősítése Brazíliával,
– kormányzati támogatás szerzése a helyi vállalkozásoknak,
– Lethem iparának megerősítése és a várossá válás elősegítése.

2.6. Felső Corentynei Kereskedelmi és Ipar Kamara (UCCCI)

A legfiatalabb guyanai kamara, 1998-ban alapították, székhelye Corrivertonban van. A rövid időre visszatekintő működés ellenére már 55 tagja van, ezzel a georgetowni kamara után a második legnagyobb. A dinamikus fejlődésben szerepet játszik az is, hogy Guyanának ezen régiójába jelentős külföldi tőke áramlott az utóbbi években.

A kamara tagsága a korábban megszokott változatosságot mutatja, de döntően ebben a régióban is mezőgazdasági vállalkozások vannak. A misszió is a jól megszokott sémát követi: növelni a társadalom és a vállalkozások jólétét, valamint erősíteni a kamarát mint szervezetet. A megvalósítás eszközei is hasonlók, mint a többi kamara esetében, annyit emelnék ki, hogy az UCCCI céljai között nevesítve van a hitelhez jutás esélyének növelése.

A hat bemutatott kamara céljaiból világosan látható, hogy alapvető feladatuknak a kamarai érdekképviselet megerősítését, infrastrukturális beruházások megvalósítását és új befektetők vonzását tekintik. Vállalkozásfejlesztő tevékenységük kezdetleges, azt az országban egy másik szervezet (a 3. fejezetben bemutatott IPED) sokkal hatékonyabban látja el.

3. Vállalkozások működését és fejlődését támogató szervezet – az IPED

Guyanában egy külön szervezet létezik a magánvállalkozások fejlesztésére, az Institute of Private Enterprise Developement (IPED). Az intézet támogatásának két fő formája a hi-

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 43

telek folyósítása és a képzéssel egybekötött üzleti tanácsadás biztosítása. Fontos megjegyezni, hogy nem állami intézményről van szó, hanem nonprofit szervezetről.

A kamarákkal ellentétben a vállalkozások támogatásában kiemelt szerepe van az IPED-nek: képzésekkel és hitelezéssel segíti a kkv-k fejlődését. Az intézet küldetése összecseng a kamarák missziójával: hozzájárulni a gazdaság növekedéséhez, és ezzel biztosítani az emberek szociális és gazdasági jólétét.

Stratégiai céljai 4 pontban foglalhatók össze:

– a nemzeti vállalkozáskultúra fejlesztése,

– képzésen és tanácsadáson keresztül technikai és vezetési támogatás nyújtása,

– a termelést elősegítő pénzügyi források biztosítása hitel formájában, kapcsolatépítés olyan informatikai vállalatokkal, melyek segíthetik a mikrovállalkozások fejlődését.

3.1. Az IPED képzési programjai

2006-ban a szervezet 5 témakörben indított képzéseket: marketing, költségek és kiadások, számviteli módszerek, adminisztrációs alapelvek, valamint vállalkozási készségfejlesztés. A képzéseken 4500 vállalkozó vett részt.

A szervezet további eredményei 2006-ban:

– 600 ügyfelüknek javult piacra jutási esélye, ill. jutott el új piacra,

– 100 ügyfelüknek van sikeres vállalkozása a nem-hagyományos termék és szolgáltatás előállításában,

– 600 ügyfelük vált képessé arra, hogy új technológiával javítsa termékei, szolgáltatásai minőségét.

A szervezet reméli, hogy tréningjeivel hozzá tud járulni a vállalkozási kedv növekedéséhez, új üzleti ötletek megvalósulásához, a szegénység csökkenéséhez, új munkahelyek teremtéséhez.

3.2. Az IPED szerepe a vállalatfinanszírozásban

A képzési tevékenység mellett az IPED-nek nagyon fontos szerepe van a vállalatok forráshoz juttatásában. A mikro-, kis- és középvállalkozások tudnak kedvező feltétellel hitelhez jutni, pont az a szegmense a vállalati szférának, amely az egyéb pénzügyi szolgáltatóknál (bankok, más hitelintézetek) nem hitelképesek. (A hitelek állományáról és folyósításáról csak a 2005. évi és korábbi adatok állnak rendelkezésre, a 2006. évről készült üzleti jelentés az interneten még nem elérhető.)

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 44

3. táblázat. Az IPED által nyújtott hitelek

	Hitelek száma		Hitelek összege (millió G$)	
	2005	2004	2005	2004
Kisvállalkozások	1540	1334	688	629
Mikrovállalkozások	3670	4184	312	346
Összesen	5210	5518	1000	975

Forrás: http://www.ipedgy.com/IPED_Annual_Report_2005.pdf

Amint a 3. táblázatban is látható, a folyósított hitelek száma 2005-re 6 százalékkal csökkent a 2004-es évhez képest, de ugyanezen időszak alatt a nyújtott hitelek összege 2,5 százalékkal nőtt. Ezen kölcsönök esetében nagyon fontos megjegyezni, hogy kamatot nem kell utánuk fizetni.

4. táblázat. Hitelkinnlevőségek állománya iparáganként

Iparág	2005	2004
	millió G$	millió G$
Halászat	38	50
Rizstermelés	278	305
Tejgazdaság	7	8
Sertéstartás	6	4
Baromfitartás	66	58
Halszárítás	2	0
Gabonatermesztés	63	64
Vadgazdálkodás	7	17
Élelmiszer-feldolgozás	8	12
Műhelyek	22	18
Bútorgyártás	51	59
Kézművesség	10	9
Kereskedelem	451	362
Egyéb	107	177
Összesen	1115	1142
Ebből: rossz hitel	253	301

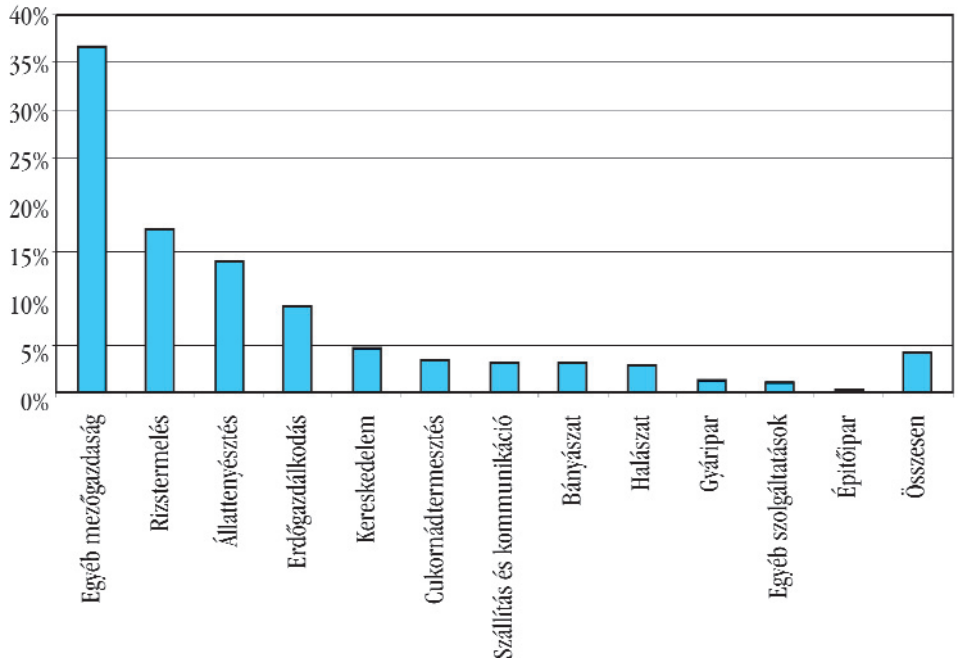
Forrás: http://www.ipedgy.com/IPED_Annual_Report_2005.pdf

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 45

Az országban túlnyomó többségben vannak a mezőgazdasági vállalkozások, hiszen a hitelállomány több mint felét is az agrárszektor felé folyósították.

Az IPED gazdaságfejlesztő hatása akkor látható igazán, ha összevetjük az 1. és a 2. ábra adatait. A két ábra összehasonlításából kitűnik, hogy vannak olyan területek (például az egész országban domináns mezőgazdaság), ahol az IPED támogatása nem nevezhető hatékonynak, hiszen a nyújtott hitelekben való kiugróan magas részesedés ellenére a vállalatok csak szerény mértékben járulnak hozzá az adott szektor GDP-jéhez.

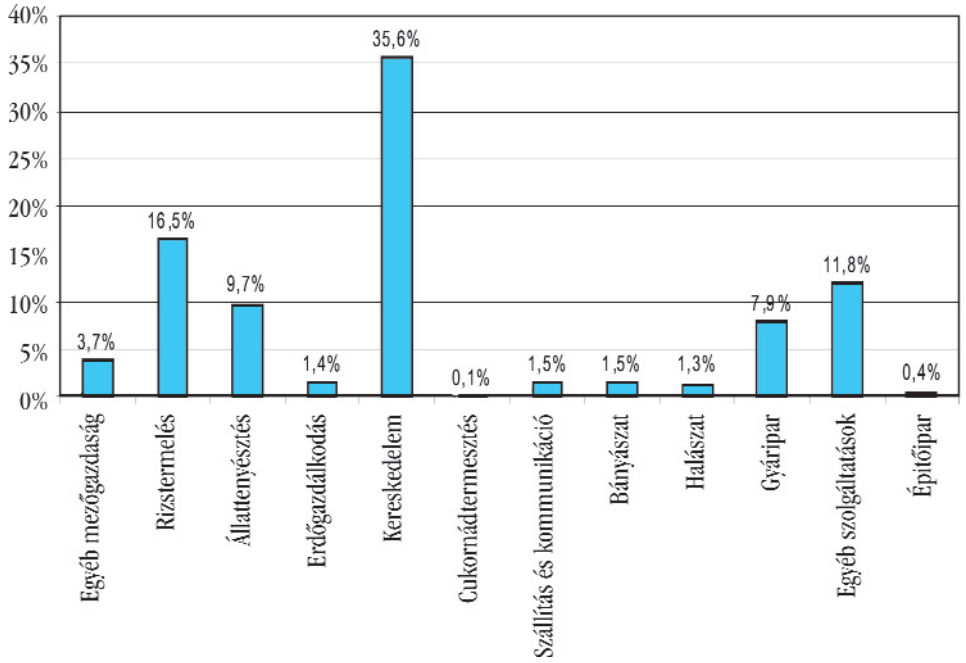
Más iparágak esetében (ilyen a kereskedelem, a gyáripar és az egyéb szolgáltatások) a nyújtott hitelek elérik a kívánt a célt. A támogatott vállalkozások a hitelrészesedésnél nagyobb arányban járulnak hozzá az ágazati kibocsátáshoz.

Forrás: http://www.ipedgy.com/IPED_Annual_Report_2005.pdf

1. ábra. Az IPED részesedése a teljes hitelállományból

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 46

Forrás: http://www.ipedgy.com/IPED_Annual_Report_2005.pdf

2. ábra. Az IPED ügyfeleinek aránya a szektorális GDP-n belül

A GO-Invest tevékenysége

A kamarákon és az IPED-en kívül fontos még egy kormányzati szervet is megemlíteni a gazdaság- és vállalkozásfejlesztéssel kapcsolatban, ez pedig a Guyana Office for Investment, a Guyanai Fejlesztési Iroda. Ez a szervezet azonban nem a már meglévő vállalkozásokat kívánja támogatni, hanem új befektetőket akar az országba csábítani. Gyakorlatilag egyfajta marketingtevékenységet végez, Guyanát próbálja vonzó befektetési célpontként feltüntetni, és ezzel új beruházókat az országba vonzani.

Guyana a Föld egyik legszegényebb országa. Felemelkedésének (egyik) záloga a hazai vállalkozások támogatása. Ebben a tevékenységben még kevésbé játszanak szerepet a gazdasági kamarák, hiszen ezen szervezetek elsődleges feladatuknak a megerősödésüket (amire ténylegesen szükség van, nem öncélú megerősödésről van szó) és az infrastrukturális beruházások megvalósítását tartják.

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 47

Irodalomjegyzék

http://www.ipedgy.com/IPED_Annual_Report_2005.pdf
http://www.goinvest.gov.gy/
http://www.goinvest.gov.gy/Guyana_Investment_Guide_2007.pdf
http://www.ipedgy.com/index.html
http://www.gtisproject.com/downloads/Micro%20&%20Small%20Enterprise%20Subsectors%202000.pdf
http://en.wikipedia.org/wiki/Guyana
http://www.bankofguyana.org.gy/Statab.htm

joforum73 2008. 02. 27. 23:11 Page 48